

PERIÒDIC POLÍTIIC VERMELL.

■ SALUT PÚBLICA ■ INTERESSOS POPULARS ■ ARTS Y LLETRAS ■

Edificació y Administració: carrer de Ronda de la Universitat, número 6, Barcelona

— VENTA: 15 cèntims, 1 posada; Un número, 3 quartos. — Sorti a llum los divendres ab tota regularitat. — SUSCRIPCIÓ: Espanya, 4 reis trimestre; Extranjer, 16. —

LA CUESTIÓ DEL DIA

No es va a dir que Espanya es lo país dels vic-veras.

Y si algun feliu para ser comprobat, hi quedaria plenament considerant lo que 's ha aeny ab la qüestió política, que tant s'ha qüestionat y que s'ha.

Un ministre d'aquez ras ensant es medicina es lo que s'ha d'acordar y arbitro d'arreglar la qüestió política, y una comissió científica nombrada per a s'ha a fer experiments sobre la animermetat regnent en la provincia de Valencia, està tocant la pampa y deixant passar dies que 's cobra el rabó de cinquanta duros per barba, amos del pagó de tots los demás genres dels comilonans.

Què hi ha que 's resolta prácticament de las inoculacions coléricas confirmen la bondat del procediment Ferrán? La gran cosa es que 'l govern en tot té de fixar, y seguir el costum tradicional dels governs espanyols, no ho té de canviar.

Comença 'l ministre per prohibir las inoculacions de cap y mala, y pòchs dies després té de canviar lo mètode autorisat de nou, si ha las bones condicions pera millor disminuir el plànch comunal.

Comença 'l comissió científica ab cinch: 1a) a fer un estudi de cada individu, y en lloch d'acordar la qüestió política a fer experiments sobre la qüestió política a la capital, a Valencia, y a les provincies de nou, y allí deixan passar dies que 's cobra el rabó de cinquanta duros per barba, amos del pagó de tots los demás genres dels comilonans.

Per si la qüestió científica no decidís a fer experiments sobre la qüestió política, no decidís a fer experiments sobre la qüestió política, no decidís a fer experiments sobre la qüestió política.

Comença 'l ministre per prohibir las inoculacions de cap y mala, y pòchs dies després té de canviar lo mètode autorisat de nou, si ha las bones condicions pera millor disminuir el plànch comunal.

Comença 'l comissió científica ab cinch: 1a) a fer un estudi de cada individu, y en lloch d'acordar la qüestió política a fer experiments sobre la qüestió política a la capital, a Valencia, y a les provincies de nou, y allí deixan passar dies que 's cobra el rabó de cinquanta duros per barba, amos del pagó de tots los demás genres dels comilonans.

A n' s'ha a fer experiments sobre la qüestió política, no decidís a fer experiments sobre la qüestió política, no decidís a fer experiments sobre la qüestió política.

Però encara es més segur que 'l profit es 'l trobar a la butxaca, y que 's 's troben a Madrid ab alguns mils duros de las sobras dels sous.

Un conserje d'alguna ciutat a Roma per no-

tabilitats mèdicas, s'ha declarat unànimement contrari als acordaments com a m'ide preventiva contra 'l cólera.

'Creuen que aixó ha influit gens ni mica en l'ànimo del ministre acordament d'Espanya? No senyors. A n' es Romero Robledo sembla que 's ha més anse cuidant les opinions del conserje de Roma, puig ell ja té un Lucientes que li basta y li sobra pera assessorarlo en colèria.

Lo ministre declara que acordarà, enlaxarà y fastidiarà a tothom a despit de tots, y qui li pliqui que grati.

Una sola excepció fa pe 'l cordons: las grans capitals.

Y no creguin que la excepció la fassi per esperit humanitari: res d'aixó.

En las capitals hi ha molts mils y mils de treballadors que no veuen ab gens de gust lo govern; ab los acordaments vindria la carestia dels articles de primera necessitat, y luego la fam, y som la fam no admet trevas, vetaqui com 's ha cordó a Barcelona, Valencia, Madrid, Sevilla, etc: y podria ser la qüestió que encengués la metrà de la opinió pública, produhint una explosió que no deixés ni rastre ni planter de conservadorisme, arrencant de soca y de arrel 'l arbre que li dona vida.

Aquesta, y no cap altre, es la mare dels ous de que en Romeret no se streveia a imposor los acordaments en las grans capitals, y 's contenti bona ó malament en rebentar als infelissos habitants de poblacions petites.

Si l'any passat, que a Espanya no va haberhi més colèria que l'oficial, tots sabem del modo que 's va fastidiar lo ministre d'Europa, què succedirà aquest any, si desgraciadament se confirmen ser colèria en el regne de Valencia?

Las fumigacions, s'ha preservan del cólera asiático, esich segur de que fan un gran efecte pera lluitar de la epidemia oficial.

La pólvora, a conveniens que 's es y ben preparada, es un desinfectant enérgic.

Las fumigacions tenen de ferse ab companyament de pes que no fassin llua.

Y les inoculacions tenen de practicar se ab seringues de dimensions desproporcionadas.

(No sortirà cap altre Ferrán que apliqui als espanyols la prolixitat d'aquesta pest?

De lo contrastat, així se tindrà que acudir a la terapèutica, y molt será que, com deya en Castelar fa pòchs dies mitj lent lo revolucionari, no 's tinga de fer alguna operació quirúrgica que deixés al govern sense 'l membre que 'l aguant, coléricament parlant.

PROFESSÓ DE CORPUS

Corpus Christi.

Corpus Christi? Corpo di baco! dich jo després de haberla vista lo dijous de la setmana passada.

No som catòlics los barcelonins? Donchs per qué no hi anavam tots los mascles, ja que las famellas es costum que no 's hi exposin, a excepció de la geganta?

(Ahont s'ha vist una demostració catòlica més santa?)

Tantas y tantissí las personas que van a missa, que 's confessan ab mossens, que 's deixan posar l'amo nostre... lo bon Jesus-et... lo rector de di-vi... l'hostia ben sagrada sobre la llengua, y no mostran en semblant dia, de cinch a deu de la tarde, tot lo fervor religiós que tanca la seva conciencia angelical!

La major part del trajecte per ahont habian de passar las trampas estava acordonat per fills del poble vestits de soldat, ab bayoneta calada sense calar, y ab actitud de fer-se y com si pel mitj hi tingües de passar alguna cosa digne de ser respectada a la bayoneta.

- A quarto y a dos caramel-lot!
- Compreme ginesta!
- Rosquillas y cacahuets!
- Vanos japonesos!

Tot aixó son crits que donan alguns a qui 's hi faltan molts mils duros pera ser milionaris.

Ja vejem, per últim, a pòchs passos de nosaltres, la cavalleria municipal barcelonina l'ha bint aquells plomeros blancs y cars é intimant a apartarse a alguns setmesons que se entretenen en tirar grapatets de ginesta a algunas senyoretas encintadas que fan de sabateras cuidadoras.

Los gegants paran y mudan de camés. Un camalich se fica per sota las faldillas de la geganta sense que ningú s'alarmi. En la faldilla de faldada y a la albaria d'ulls de persona que arriba a la mida, hi té una reixeta de roba si istil de las que 's veuen de ferro en alguns establiments del carrer de Farnandou perquè no las robin de nit. La geganta 'l hi deu tenir perquè no 's robin la boca de fusta; aixó deu ser.

— Mare, mare, exclama un noyet mirant a la reixeta, la geganta entre mitj de las camés hi té una cara ab uns y patillas.

— Calla, tafaner, diu la mare alarmada de que 'l noy s'ha ficat en aquells pala.

Ara veuen totes las trampas: quatre a caball y las altres a peu. Aquells noys que las lloran no están en caràcter. Habenthi totes personetes que viuen entre ellas durant tot l'any.

Endavant: quaranta ganfurons y vint creus; de creus n' hi faltan; n' hi han moltes més a Barcelona.

Segueix la ciri carcamal, no vull dir Pascual; aquell ciri es molt alt y prim, y ademés me agrada canviar noms per allò de: *In varietate voluntas*.

La bandera dels fusters, la dels hortolans, la del forner y una altra plena de pols, segueixen al ciri Pascualet, representades per poch obrers que saben fer catres, plantar bledas, pastar cocas y fer riure ciri en mà.

Venen los noyet del *Asilo naval*, que hi van perque 'ls hi fan anar.

Redera d' ells los de *La Reparadora*, que tot-hom repara que no se sab lo que repara.

Casi tots aquells minyons fan cara de carrinclons.

Empleats del Ajuntament van complant lo curs; tots ells hi van perque 'ls ho demanen per favor si 'us plau per forsa.

Detrás d' ells militars ab los pits plens de creus, que pagan los que se las miran. Apreneus de capellà, ab cara compunjida, graves, fervorosos, vant seguint. No n' hi ha cap que trevall; tots estudian... per rucs. Aquells senyoretos son lo porvenir de Espanya. ¡Vaya si ho serán!

Detrás de aquells pollets venen los capons: un centenar de pilots de carn ab camas. ¡Infelissos! ¡Ja 's coneix, ja, que 's dejunjs, silicis, penitencias y altres practicas religiosas vos fan mártirs! ¡Lo ser ministre de Deu produheix aquestos efectes! ¡Se torturan massa! Vamos, sants varons, vamos... un parrell d' anyets carregant sachos de farina si moll bastarían para ferros desapareixe lo timbalot de carn; pero no ho farà, perque para vosaltres tot consisteix en estar malament en aquest moll pera gosar de la gloria del cel al altre... sabeu si altre... preguntant lo trobareu, que s' hi va volant!

Ja 's veu lo talam y se senten las cornetas. Diu un jove:
—Ja ho veus: capellans y soldats.
—Sí, sí, fanatismo y forsa bruta, contesta lo seu company.
—Pocas vergonyas! ¡Xitxarel-los presumits! Que saben ells lo que diuen? ¡Qué fora de nosaltres si algun dia faltessin los ministres del senyor y las bayonetas para infundir respecte a lo que 'ns convé com lo pa de cada dia? replica un socio de primera somrient.

Molt ben dit; la societat estaria perduda. Així ho varem trobar y així ho hem de deixar. Y qui li piqué que s' ho rasquí.

La professió de Corpus es un espectacle sumament interessant, religiós y sobre tot divertit.

¡Ay del dia que desaparegués! (istil Mañé). ¡Ay! ¡ay!
Se sostindrà mentres hi hagi gent que la fassi per conveniencia danthi 'l nom de devoció, y mentres va 'n a celebrar-la, y ventla, los catòlics d' la *moda* y las personas que passen per tenir bon criteri y fan las cosas per costum.

De llana tan sola n' hi tindria que haber en los matalassos. Pero desgraciadament encara 'n queda, y molta, allà ahont tenim pretensions de no portar-nhi.

Admirém, no obstant, a la Providencia, que aquest any ab las plujas ha remullat alguns clatells que podran estar disposats a afeytarse lo dia que pe 'l voler de Deu plougün navajas.

Paco Prados

SI 'S POGUÉS DIR

«Com es que un sr pervertit donat de melles estranyas, comat avuy mil bassanyas y viu tranquil y aixeret; ¡Y un home de be é inatruhit si es pobre en loch es atós, y ab sa virtut y honoradís mor de fam lo millor dia!
Ah! Si pogués... ja ho diria, pero avuy no 's pot dir res.

«Cóm es que si un militar, per impuls laudable y noble, la causa comú ab lo poble me 'l tonen de fusellar! ¡No varen altres pujar fent lo d' ell y encara més! Donchs ja què va tal excés sent igual la rebeldia!
Ah! Si pogués... ja ho diria, pero avuy no 's pot dir res.

«Cóm es que 'en cap nació 's veuben eleccions com aquí a Espanya, que perque un haar se manya molts frontats menjan y beuben! ¡Que a mils vots de la terra treuben; vots no potses per fe 'l pes, perque mené un feiligras que ningú avens constrahe!
Ah! Si pogués... ja ho diria, pero avuy no 's pot dir res.

«Hi ha libertat d' ensenyansa, d' imprenta y de reunions. ¡No 'ns amolien ab sermons críes y brams de la gent massa! Per què aquell que gloria alicions per son amor al progrés, se consent que 's veje ofés per la llana d' hipocresia!
Ah! Si pogués... ja ho diria, pero avuy no 's pot dir res.

«No 's pot dir real ara existim a certa capritxos subjactes; qué ferim donchs solo projectes que men sans pigeojesos. ¡Tot lo del món té un extrem y d' aquest no 's pot passar, avuy nos toca callar, demà... será un altre dia...
Ah! Si un pogués... que 'n diria!
¡pero avuy no pö pot pitar!
ALT Y PAIS

Per si ha parit la esquerra. Es veritat que ha tardat molt, pero al menos lo final ho ha fet ben malament.

En Balaguer y en Montero Rios, sconsellats per en Martos, s' han unit ab en Sagasta, baix la condició de donarnos una lley de *garantias* que no garanteix res.

Y en Lopez Dominguez y en Becerra s' han quedat esquerrans del mateix modo, proclamant lo programa senceret de la Constitució del 69.

Ara a uns y altres ja no 's falta res mes que ser ministres.

Per lo qual han fet tents sacrificis.

Lo ministre d' Espanya a Buenos Aires ha presidit un banquet d' honor nacional. Se tractava... d' obsequiar a un gran jugador de pilota espanyol. ¡Hurra! Las *letras patrias* están d' enhorabona.

En una carta del doctor Letamendi defensat a Ferrán, trobo lo següent parralot:

«Sobrado sabe el digno gobernador de Va'ncia cuanto desean entre sí los cultivos de virginia y los olivos de diócoras, a datos se les ayuda en un postular con la promesa de una credencial ó con la d' asparacion de un espediente socio; mientras que a los microminos, con ser agentes de corrupcion, no hay quien pueda corromperlos.»

Magnífich. Aquest doctor coneix totas las epidemías de Espanya.

Aviat las Corts aprobaran un regalet de cinquanta mil duros d' anguilla cada any a favor de D.ª Isabel, aquella bona senyora a la qui van donar un disgust per Setembre del 68.

A la provincia de Vales a hi han vuytanta pobles que no poden pagar los castres habers dels mestres d' escola.

La fam continúa causant estragos per Andalusia.

La paralisació de treballs comensa a desarrollar la gana a Catalunya.

Y de comentarís a 'n aitó qui 'n vulga que se 'n fassi.

Lo dimars d' aquesta setmana al dematí morí casi repentinament lo jove poeta Joseph Verdó, quan havia comensat ja a ferse un nom entre los escriptors catalans.

Sa mort ha sigut tant mes sentida per lo impensada que s' ha presentat a nostre amich.

No podem menos de dedicar una llágrima a la memoria del que tantas vegadas honrà ab sos

escrits aquestes columnas, enviant de pas a sa atribulada familia nostre mes sincer pésam.

Acaban de descubrirse duas tremendas irregularitats: una a Sevilla y l' altra a Lleyda. ¡Ba! ¡No manan encara 'ls conservadors! Donchs no hi ha que estranyassen.

Debèm advertir a alguns de nostres llegidors de Lleyda que 'ns n' han preguntat, que Llorens Alonso, fill, ha deixat de ser corresponsal de *La Tramontana* per la senzilla razón de no pagar lo que debia a la Administració de nostre periódich.

Ara ja ho saben. A qui li interessa pot tenirlo present per tal concepte.

Novament ha sigut denunciat *El Republicano* de Sallent.

Nou motiu de simpatia per part de son bon liberal.

També sembla que 'l fiscal se vol divertir ab *Los Desheredados* de Sabadell, per lo tan sovint que 'l fa objecte de sas caricies.

Y aixó que ja fa quatre ó cinch mesos que son director està pres.

La generositat conservadora es capás de perdonar li la vida, contentantse ab ferlo podrir per las presons...

Si no fos que 'l millor dia los sortirá 'l tret per la culata.

Lo dimars d' aquesta setmana per poch ocurreix la explotació de una caldera de la maquina de vapor d' una fabrica de retorts, situada en lo carrer de la Riereta, n.º 10, y coneguda ab lo nom de *Vapor Cremat*.

A la una y quart, hora de continuar sa tasca los treballadors de dita fabrica, se sentí una estranya trepidació que retrona d' una manera espantosa; es que estava a punt de reventarse la caldera, a consecuencia de lo qual fugiren esporuguits tots los que ja estavan en las quadras espantats que toqua la escapeja pera ponerse a continuar lo jornal, produhint la coneguida alarma entre 'l vebinat.

Fes com lo que avuy nos ocupa passen cada dos per tres en la mateixa casa, sense que per part de ningú se intenci posarli esmena.

Los vebins están tots espantats, puig esperan que qualsevol dia succedra una cosa semblant a lo de la fabrica Morell y Murillo, encara fresh en la memoria de tothom, y los treballadors creuben acabar, a cada instig, ab la seva existencia, omplint sisis de dol y de miseria a una infinitat de familias.

Peró se 'ns ocorre tres preguntas, que desitjariam veure contestadas per qui correspon:

—Es veritat que s' ordena que totas las calderas de vapor tinguduin la seva corresponent válvula de seguretat?

—Com es, donchs, que haventhi válvulas passen aquestos casos?

—Potser es per deixades del personal encarregat de fer funcionar dita maquina?

En lo primer y segon cas dirigim la pregunta al enginyer municipal esperant que contesti, puig tothom espera sapiguer a que atendrens.

Y en lo tercer la dirigim al dueny de la fabrica, puig que si no 'té qui li compleixi la obligació, tal volta perque no ho retribuixen degudament, no pot excusarse de posarli d' altre que compleixi ab son deber.

Aixís evitará sustos als treballadors y al vebinat y també 'l enrunament de la fabrica... i menos de que ho tingui assegurat per molt mes de lo que valgui y tant se 'n hi fassi de la vida dels altres mentres pugá fer un bon negoció!...

Peró jo ja ho veig, haurán estat tan estrategats ab las professions, que no haurán tingut temps per altre cosa, puig que lo primer es la salvació de l' anima, y 's treballadors, si s' moren, al seu lloch ja s' en posaran d' altres.

Ara sapliquem a nostres colegas locals que s' fassin eco d' aquest fet, a fi de que no passi desapercebut, puig que es deber nostre donar lo crit d' alerta pera que no tinguem que plorar catástrofes com las de la fabrica situada en lo carrer de Ronda, prop de la presó, y la de casa Morell y Murillo.

En un poblet de prop de Orense, Avion, han anat a trompadas lo jutje municipal y 'l arcal-

LA PROFESSÓ DE CORPUS

(sómada pel heretge redactor de LA TRAMONTANA)

Los Gegants

Las Trampas

Pendons

Banderas

Ciri Pasqual

Aprents de sant

Los mes bons devots

Escolans

Plagas de la parroquia

Coro religiós

Música sacra

La custodia